

Numărul 18

Oradea-mare 2/5 maiu 1904.

Anul XL

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Discursul M. S. regelui Carol I

rostit în ședința de la 21 martie an. c.
a Academiei Române

Partea a doua, Campania din 1877.

La 11/23 iulie primesc o nouă cerere din partea Împăratului Alexandru pentru ocuparea cetății Nicopole, spre a face disponibile trupele rusești de acolo. La 13/25 iulie această cerere este reînviată și primită.

La 17/29 iulie, cei dintii ostași români pun piciorul pe acest pământ, unde luptase Mircea cu aproape patru veacuri înainte. Regimentele al cincilea de linie și al patrusprezecelea de dorobanți, cu al treilea și al optulea de călărași, trec Dunărea la Turnu-Măgurele pe vase mari și sunt primite cu toate onorurile de generalul Stolipin, comandantul cetății Nicopole. Regimentele al patrusprezecelea de dorobanți și al optulea de călărași ocupă orașul, un batalion din al cincilea de linie păzește podul de peste Osma spre Rahova, iar celalalt batalion drumul spre Plevna. Regimentul al treilea de călărași este trimis înainte, însărcinat cu serviciul de recunoașteri. Trecerea acestor trupe din divizia a patra pe teritoriul Bulgariei s'a admis, cu condiția ca ele să rămână sub a mea comandă și cu dreptul de a dispune de ele ori unde vom avea trebuință.

La 19/31 iulie se ivește o nouă ciocnire între două corpuri de armată rusești și trupele lui Osman-Pașa. Lupta fu înverșunată și vitejească din ambele părți; spre seară bătălia eră pierdută pentru Ruși, cari sunt siliți a se retrage; o sută șaptezeci ofițeri și șapte mii oameni rămân pe câmpul de luptă. În aceeaș seară, târziu, primesc o depeșă a Marelui Duce Nicolae, prin care me roagă a trece grabnic Dunărea cu toată armata spre a veni în ajutorul trupelor rusești amenințate. Se dă diviziei a patra

ordinul de a se concentra la Nicopole și de a sprinjini armata rusească unde va fi nevoie.

La 22/3 august înștiințez pe Marele Duce că, cu toate greutatele unei schimbări a liniei noastre de operație, o voi mută, și că sunt gata a cooperă cu trupele sale pentru luarea Plevnei, devenită o primejdie permanentă pentru armata imperială. Podul pentru trecerea Dunărei va fi stabilit între Islaz și Corabia. Cer înse un răgaz de 8 zile pentru pregătiri și intrarea în acțiune.

La 23/4 august, Marele Duce îmi mulțumește că am pus divizia a patra la dispoziția sa, cerându-mi și pe a treia. Fiind informat că nici o acțiune serioasă nu va fi începută înainte de sosirea a șase divizii nouă din Rusia, amân răspunsul meu.

La 4/16 august, Rușii insistă iarăș pentru ca divizia a treia să treacă Dunărea și pentru ca podul nostru să fie așezat nu la Corabia, ci la Nicopole. Ambele aceste cereri nu sunt permise.

Correspondența între Marele Duce și mine urmează până la 13/25 august și are de obiect cooperarea trupelor române, a cărora individualitate ceream să fie păstrată neapărat. Întâlnirea mea cu Marele Duce la Nicopole este întârziată din cauza neînțelegerii asupra mai multor chestiuni, pe cari doriām să le văd rezolvate mai înainte prin înscris.

La 10/22 august, Marele Duce îmi arată prin o telegramă din Gorni-Studen că situația trupelor sale la Șipea este serioasă și insistă ca armata română să grăbească trecerea Dunării. Fără întârziere răspund că podul de la Siliștioara, lângă Corabia, este aproape așezat și că trupele sunt concentrate acolo, gata să intre în Bulgaria.

La 12/24 august, regimentele al patrulea și al cincilea de călărași cu o baterie călăreață trec Dunărea la Nicopole. A doua zi Marele Duce îmi telegrafiază că împăratul și el doresc a me vedea cât mai neîntârziat și că me așteaptă cu nerăbdare.

La 14/26 august, o parte din divizia a treia

trece Dunărea la Corabia pe pontoane spre a ocupa linia Iskerului.

La 15/27 august, părăsesc Corabia și pornesc spre Turnu-Măgurele; la 16/28 seara sosesc la Gorni-Studen, în marele cartier imperial, unde sunt călduros primit de împăratul Alexandru, care-mi oferă comandamentul superior asupra tuturor trupelor dimprejurul Plevnei. Divizia a patra română se află deja acolo. Mulțumesc împăratului de cinstea făcută Țării, iar la observațiile mele despre răspunderea unei așa grele însărcinări, el îmi răspunde: „Dumnezeu ne va ajuta“.

A doua zi s'a întrunit un mare sfat de războiu în care s'au hotărât dispozițiile de căpetenie pentru „detășamentul de la Vest“, denumire ce s'a adoptat pentru armatele aliate dimprejurul Plevnei. Asupra cererii Marelui Duce am admis ca podul de lângă Corabia, după trecerea armatei române, să fie mutat la Nicopole spre a putea servi și armatei rusești. Prin această schimbare ne schimbasem pentru a treia oară baza noastră de operație.

După amiază am pornit la Zimnicea, unde am ramas noaptea; pe drum, la podul de la Șistov, am avut o jalnică întâlnire: sutimi de căruțe cu răniții de la Șipca.

La 18/30 august am părăsit Zimnicea, după ce am vizitat pe generalul Dragomirow, grav rănit la Șipca. Seara eram întors la Corabia. A doua zi am ținut un sfat de războiu în care s'au luat toate măsurile pentru trecerea armatei în Bulgaria și pentru schimbarea bazei noastre de operațiuni în urma mutării podului la Nicopole. Această mutare eră să ne pricinuiască multă trudă și grije.

În aceeași zi o depeșă îmi aduce știrea că Turcii au eșit din Plevna și că s'a încins o nouă luptă serioasă, în care Rusii au pierdut 30 ofițeri și aproape o mie de oameni.

La 20/1 septembrie, în fața podului de la Siliștioara, am trecut armata în revistă. După binecuvântarea dată de episcopul Râmnicului și al Noului-Severin, trupele s'au pus în mișcare în cap cu muzicile și steagurile desfășurate. Pline de voieșie și de încredere în izbândă, ele trec peste marele pod, de o lungime de aproape o mie metri, stabilit pe 120 pontoane de fer. Seara ne-am întors la Turnu-Măgurele și a doua zi la șapte ore dimineața am trecut Dunărea pe un mic vaporas spre Nicopole, unde generalul Stolipin m'a primit în capul unei companii din regimentul Kostroma cu drapel și în sunetul imnului românesc. Apoi, încăleacănd m'am suit pe un drum repede spre a ajunge la cetate, unde falfăia steagul nostru. De acolo am trecut în revistă trupele cari ocupau Nicopole, chiar pe marele șes care domină Dunărea și unde se desfășurase bătălia de la 1396. Bucuria mi-a fost mare de a putea saluta acolo pe cei dintii ostași români cari trecuse pe pământ străin, gata a se jertfi pentru patrie. Coborându-me în valea Osmei am luat ramas bun de la dl Aurelian, ministru lucrărilor publice și de la prefectul județului Teleorman, șiam pornit cu trăsura spre Poradim, escortat de un escadron din al treilea de călărași. În tot timpul călătoriei bubuiau tunurile de la Plevna, ca un fel de salut al sosirii mele pe câmpul de luptă. Spre seară am ajuns la noul meu cartier general, unde me așteptă statul-major al armatei de apus.

Am tras într'o căsuță țerănească care, luni în-

tregi, fu locuința mea. A doua zi sosiau trupele pe cari le trecusem în revistă la Siliștioara. Îndată după trecerea lor în Bulgaria, podul fu desfăcut și plutit pe Dunăre, spre a fi așezat între Turnu-Măgurele și Nicopole. O vijelie, care se deslănțui atunci, ne strică mult material: pontoanele fure aruncate la mal, unele sfărimate, altele înecate. Înlocuirea lor ceru mai multe zile și curentul Dunării, mărit prin revărsarea Oltului și a Osmei, ne sili a lucra zi și noapte pentru așezarea podului. În fine la 30/11 septembrie, chiar în ziua bătăliei celei mari dinaintea Plevnei, podul eră gata și comunicațiile asigurate.

La sfârșitul lui septembrie vremea se strică; opt zile ploile nu încetează, un vânt puternic suflă pe valea Dunării și treizeci de pontoane sunt rupte din podul de la Nicopole. Timp de o săptămână comunicațiile sunt întrerupte, aprovizionarea foarte îngreunată și trupele suferă de lipsa de hrană, de ploii și de frig.

După luarea Rahovei am cerut ca Nicopole să fie pus sub ordinele mele; la 22/4 decembrie trupele române înlocuesc pe cele rusești, iar un român este numit comandant al cetății.

Cu acest prilej Marele Duce îmi scrie că podul de la Nicopole nu este destul de tare pentru a rezista viforului ernii care începuse, și me întrebă ce este de făcut spre a-i da soliditatea trebuincioasă. Fără prețet îi răspund că avem ancore și odgoane pregătite cu cari îl vom întări, înse că la venirea sloiurilor nici un pod pe vase nu va putea rezista, așa că de acuma e nevoie să ne gândim la mijloace mai puternice, spre pildă la un pod de fer, pentru menținerea legăturilor noastre. Acest pod a fost comandat mai târziu în Rusia; o parte a fost pornită pe la sfârșitul lui ianuarie, înse a ramas pe drum.

La 24/6 decembrie vremea se strică din nou; valurile Dunării sunt cât ale Mării, numeroase pontoane sunt rupte din pod.

În ziua de 28/10 decembrie, ziua neuitată a căderii Plevnei, legătura nu este încă restabilită și serviciul se îndeplinește cu un pod umblător.

La 4/16 decembrie începe un viscol îngrozitor, cinci zile de-arândul ninge și viforește fără încetare, toate comunicațiile sunt tăiate. Așa de însemnate sunt stricăciunile la pod, încât pierе nădejdea de a le putea îndreptă. Tocmai atunci începe transportul prizonierilor cu care ne însărcinasem spre a da împăratului Alexandru o mulțumire, mai ales că în timpul verii refuzasem a lua în primire pe acei de la Nicopole.

Mii de prizonieri mor pe drum degerați; la armatele aliate se simte din zi în zi mai mult lipsa de hrană; toate rațiile sunt reduse, chiar la cartierul meu. Bucuria ce ne umplea inimile în urma strălucitei izbânzi de la Plevna ni se micșorează prin multele griji: podul rupt, drumurile troienite, vitele de transport perite în mare parte, iar împrejurul nostru numai jale și suferințe.

În fine, la 10/22 decembrie, vijelia încetând, am putut părăsi Poradim, unde stătusem peste trei luni. Drumul până la Nicopole — patruzeci kilometri — l-am străbătut în nouă ceasuri, mare parte călare, din cauza adâncimii zăpezei și a frigului. Termometrul arată opșprezece grade sub zero.

Pe drum am întâlnit un transport de prizonieri, opriți de oboseală; la fiecare pas zăceau Turci lup-tându-se cu moartea sau degerați. Mulți dintre că-

lărașii și dorobanții cari-i escortau, căzură și ei și dormiră somnul cel de pe urmă lângă vrăjmașii lor din ajun.

Ajuns pe șesul de lângă Nicopole, când lumina asfinția, mi se infățișă o privire și mai îngrozitoare. Pe toată întinderea șesului, cât ochiul putea cuprinde, nu se vedeau decât morți, căzuți de trudă, de foame și de frig. La intrarea în cetate, toți ofițerii trupelor române din Nicopole mi-au eșit înainte. Stradele erau astupate cu trăsuri și căruțe; pe lângă ele, mulți cărăuși și cai morți; în șanțurile cetății unsprezece mii prizonieri gemeau grămădiți; spre paza lor numai o mie cinci sute soldați.

Seara am stat cu ofițerii mei, cari îmi oferise o masă. Peste noapte regimentul al zecelea de dorobanți a bivouacat înaintea locuinței mele, Turcii fiind de opt ori mai numeroși ca Românii.

A doua zi dimineața am părăsit această cetate care, de la începutul campaniei, jucase un rol așa de însemnat ca singurul punct de razăm al armatei noastre până la căderea Plevnei. În momentul de a me suî pe micul vaporeș cu care eră să me întorc în patrie, gândul meu nevrând se îndreptă înapoi asupra nopților de grije și luptelor sângeroase încununate cu isbândă prin ocrotirea cerului; sufletul meu, de și amărit de atâtea jertfe omenesti ce văzusem cu ochii, totuș înviorându-se, se înalță cu mândrie și recunoștință.

Trecerea Dunării ținu un ceas, pe un vânt petrunzător și un frig de douzeci de grade. Vaporeșul își făcù drumul seu în mijlocul sloiurilor, ocolind pe cele mari cari l-ar fi răsturnat. Eram pregătit a sări pe ele la caz de nevoie. Neuitatul Ioan Brătianu, cu întreaga populație din Turnu-Măgurele, privia de pe mal cu grije mersul sovăitor al micului vas. Când pusei piciorul pe pământul românesc, un strigăt de bucurie isbueni din toate pepturile.

Cu toții ne-am dus la biserică și am înalțat rugile noastre către A-tot-Puternicul care ne păzise în zile de primejdie și revărsase binecuvântările sale asupra vitezei noastre armate.

*

Un sfert de veac în urmă, în anul când Țara serbătorii a douzeci și cincina aniversare a acestor evenimente, am avut neprețuita mulțumire de a revedea câmpul de luptă de la Plevna, împreună cu principele Ferdinand al Bulgariei.

Cu o emoție adâncă am călcat pe acest pământ stropit și sfințit de sângele vitejilor noștri. Pe pragul paraclisului, ridicat în a lor pomenire, mitropolitul de Vrața ne-a întâmpinat cu o mișcătoare cuvântare: „Sculați-ve din morminte“, zicea el, arătând câmpul de luptă unde zăceau cei căzuți, „Sculați-ve, voinicilor, iată că a venit regele vostru să ve mulțumească pentru jertfele voastre.“

Ca la un adevărat pelerinaj am mers la Grivița spre a me închină, cu dragoste și venerație, înaintea mormântului acestor vrednici fii ai țării cari și-au dat viața pentru neatârarea României.

Spre seară sosiam la Samoviț, unde eram primit de primarul și populațiunea din Nicopole, veniți spre a reinnoi mulțumirile lor pentru desrobirea orașului.

Principele Ferdinand avù curtenia de a me conduce cu yachtul seu, escortat de vasele noastre de războiu, până la Turnu-Măgurele.

Noaptea eră senină; razele lunii se resfrângeau

în luciul Dunării liniștite; vasele lăsau în urma lor talazuri argintii; în depărtare Nicopole, scăldat într'o mare de lumină, se înalță pe țarm ca o falnică remășiță a vremurilor trecute.

Această fermecătoare priveliște făcù să se desfășur trecutul înaintea mea: tinerețele mele petrecute la isvorul marelui fluviu, istoria Casei Mele și mai presus de toate cartea ursitei scumpei noastre României, în care ostașii noștri scrisese o pagină neperitoare.

Fii cuminte . . .

*Când sfârși bunica basmul cu 'mpăratu-cerșitor,
Me trezii de-odată 'n vorbă și-i spusei încelșor:*

— „Nu mai vreau tâmplar bunico... eu me fac un împărat!“

Ea m'a ridicat în brațe și duios m'a sărutat...

Dar... cum îi spuneam într'una dorul meu... o rugă-minte,

Ea mi-a zis să fiu cuminte.

*Când apoi fugiam de-acasă și-ni uitam să mai revin,
Pe la margini de pădure, ori pe lunci umblând pustiu,
Într'o zi 'n amurg de seară le spusei la toți ai mei
Cum văzut pe Consinzeana la isvorul de sub tei.*

*— „Am văzut-o... Toți ai casei îngrijaji de-așă cuvinte
Toți mi-au zis să fiu cuminte.*

*Mama, stam la mama 'n poală, în amurg afar' pe prag.
Mama se uită la mine, me pierdea din ochi de drag
Și-mi spunea s'ajung domn mare cu trăsuri și cu feciori...
Eu vedeam cum zboară fluturi peste luncile cu flori...
— „Dă-mi un flutur...“ Biată mamă sărutându-me fierbinte
Iar mi-a zis să fiu cuminte.*

*Mai târziu... vrăjit de lună, nopți întregi steteam cu ea,
Îi spuneam de câte 'n stele și ea câte nu-mi spunea!*

*Și-aș fi vrut atunci la ceruri să me 'nalț de-odată... să
shor,*

*— Vis... de-apururi rămânea-vei nisul unui visător! —
Și când toți îmi vedeau fața mai trecută ca 'naintea,
Toți mi-au zis să fiu cuminte.*

*Și-apoi cea dintii iubire... s'a aprins... s'a stins... și-atunci
Nu mai resăria nici soare, nu mai creșteau flori pe lunci
Și când toți vorbeau în preajmă-mi de speranțe, de noroc,
Viața mea eră pustie ca o vatră fără foc...*

*Le spuneam la toți că nu văd decât umbre și morminte...
Toți mi-au zis să fiu cuminte.*

*Am văzut că nu-s ca ulți... n'am râvnit să fiu ca ei,
Mi-a plăcut să las s'adoarmă Consinzeanele pe smei,
Mi-a plăcut să văd un zimbet stăpânind peste pământ,
Mi-a plăcut să 'nalț femeea, să mi-o pierd în cerul sfânt
Și pe când iubiam din suflet plutitor pe jurăminte,
Toți mi-au zis să fiu cuminte.*

*Fii cuminte, fi cuminte... vorbe pline de 'nteles.
Mi-ați sunat odinioară și-mi sunați și-acum ades...
Dar de 'ncerc câte odată glasul vostru să-l ascult,
Din adâncul firei mele, ca un cântec de demult,
Se deșteaptă și se 'nalță o duioasă rugămintă:*

Nu 'ncercă să fii cuminte! . . .

Z. Bârsan.

Mizeriile vieții.

(Urmare.)

După patrusprezece zile, când a părăsit patul, m'a întrebat, că oare am uitat jurământul ce am făcut mamei? Am uitat dorința ei ultimă, care e și dorința lui cea mai ferbinte?

Nu am răspuns nimic, ci am zis numai, că jurământul meu e sfânt, și astfel nu va fi călcat.

Declarațiunea aceasta a mea, a îmbucurat neșpus de mult pe părintele meu.

Am făcut sacrificiul pe prețul fericirii mele, te-am luat de soție.

În mine inse am jurat, că inima mea nu-ți va aparține nici odată! Am jurat, că voi aduce pe Letiția în apropierea mea, o voi iubi cu amorul cel mai sacru, și o voi păzi ca pe tezaurul cel mai neprețuit. Am jurat inse și aceea, că me voi răzbuși în modul cel mai grozav contra aceluia, care ar îndrăzni să atenteze la viața, liniștea și fericirea ei.

Moartea neașteptată și atât de tragică a părintelui meu, mi-a permis ca să merg în urma acelei ființe adorate, pentru care traiam, și pentru care în tot momentul eram gata să-mi sacrific și ultima picătură de sânge.

După multe rugăminte desperate, după multe sbuciumări și efortări grele am reușit să o capitez să părăsească Roma. Fericirea mea dispărută, iar a apărut...

Fatalitatea inse, căci încă în ziua cea o mână sacrilegă, a repus zilele acelei fericiri caste, a împântărit în inima ei nobilă ferul omoritor și rece!

Și mâna cea sacrilegă a fost trimisă de tine, fără selbatică! Tu ai repus zilele idealului meu, tu ai nimicuit fericirea mea!

În primul moment am voit să-ți străpung inima de hienă. Nu am esecutat inse hotărîrea aceasta, pentru că tu trebuie să suferi durerile și chinurile cele mai grozave... În casa de nebuni îți vei ispăși crima bestială!

— Liviu, îți jur că nu sunt culpabilă de crima cea...

Pădureanu nu a zis nimic. A scos sticluta cu esență adormitoare și a urmat de nou scena ce a avut loc, când Lucreția nu a voit să se urce în trăsură.

La 10 ore seara, trăsura s'a oprit la o stațiune de tren, iar după zece minute, trenul cu un șuerat lung și ascuțit s'a pus în mișcare, ducând cu sine într'un cupeu separat și pe dl Pădureanu cu Lucreția care dormia...

În partea sudvestică a falnicului Banat e situată comuna D... Locuitorii sunt români și ating cifra de cinci mii. Ocupațiunea lor principală este agricultura, căci au pământ productiv.

În comuna aceasta s'a stabilit familia Pădureanu, care numeră numai doi membri, dl Septimiu Pădureanu și dna Lucia Pădureanu, primul de douăzeci și cinci, iar ultima de douăzeci ani.

Dl Septimiu Pădureanu a venit din Munții Apuseni. Din ce cauză a părăsit frumosul Ardeal nime nu știe.

Un nobil maghiar, avea în jurul amintitei comune mai multe moșii, care în urma luxului nebun a fost nevoit să-și vândă toate moșiile, pe cari le-a cumpărat dl Septimiu Pădureanu.

Într'un interval de doi ani de zile, familia Pădureanu a numerat mai doi membri.

Cerul a dăruit dlui și dnei Pădureanu doi copii, cari au primit numele de Nestor și Lucian.

Nestor și Lucian, de și erau frați, aveau un naturel și caracter cu totul deosebit, străin unul de altul.

Nestor adevărat eră cu un an mai mic decât fratele seu Nestor.

Până în clasa a cincea au frecventat gimnaziul împreună, când Lucian în urma părtării lui provocatoare și condamnatoare, apoi demoralizatoare a fost eliminat din gimnaziu.

În etatea aceasta atât de fragedă cercetă societățile cele mai miserabile, unde spesă sume enorme, pe cari sub diferite pretexte le înșelă de la părinți, în special de la dna Pădureanu.

Toate efortările părinților lui și a fratelui seu Nestor de a abziice de modul seu de viață destrăbălată, au ramas fără rezultat, au fost zădarnice.

După eliminarea din gimnaziu s'a dus în străinătate, în Germania, unde s'a angajat la o trupă de actori, petrecând acolo cinci ani.

Poate, că nu s'ar fi mai reintors nici odată din Germania, dacă un eveniment trist, moartea părintelui seu, a dlui Septimiu Pădureanu, nu l-ar fi constrins să părăsească pământul străin.

Într'o zi a primit o scrisoare, în care fratele seu Nestor îi vestește că părintele lor e pe patul de moarte și muribundul dorește să-l vadă mai odată, până ce nu-ș închide ochii pentru eternitate.

Lucian, în momentul prim a luat o deciziune negativă, adevărat să nu părăsească Germania. În inima lui inse a mai ramas o schintee de venerațiune față de părintele seu, și astfel a plecat acasă.

La două zile după sosirea lui Lucian, dl Septimiu Pădureanu a trecut la cele eterne.

Lucian a voit să se rentoarcă numai decât în Germania. La rugămintele și stăruințele mamei sale și a fratelui seu inse, a ramas acasă.

Nu mult după moartea dlui Septimiu Pădureanu, a reposat și dna Lucia.

Averea remasă s'a împărțit în părți egale între Nestor și Lucian.

Nestor, după ce a espirat tremurul de doliu, a luat în căsătorie pe dsoara Veturia Andrean, fiica unui fabricant din B.

Orizontul fericirii lor caznice eră senin, nici un nor nu-l conturbă, până ce moartea a răpit pe părintele Veturiei — mama și-a pierdut-o mai de mult.

După dl Andrean a ramas mai o orfană, dsoara Georgina, de șasesprezece ani.

Georgina eră în penzionat.

După moartea iubitelui ei părinte, la dorința dlui Nestor și a dnei Pădureanu, a părăsit penzionatul și a mers la ei, fiind primită cu toată dragostea.

Lucian, câteva luni de zile a dus o viață cu totul neșcepționabilă, când apoi iar s'a lăsat sedus de șoaptele inimii lui nesațioase, aruncându-se de nou în noianul plăcerilor fără margini, în noianul plărilor nepermise.

Toate încercările de a-l abține de la aceasta au fost și acum zădarnice.

Dl Nestor Pădureanu simția o durere adâncă, văzând decăderea morală a fratelui seu, a cărui conștiință eră încărcată de crime morale.

Tuturor crimelor lui a pus vârf inse crima a-

GEORGE BARIȚIU

1812—1893.

cea, că Georgina, la un an și jumătate, după ce a părăsit penzionatul, în schimbul vieții ei a dat naștere unei fetițe.

Evenimentul acesta trist a fost o lovitură grozavă pentru dl și dna Pădureanu.

Dar tot odată și pentru Lucian, care cu lacrimi în ochi și-a mărturisit crima și lașitatea, ce a comis-o când dl și dna Pădureanu nu erau acasă.

A simțit o remușcare și căință atât de adâncă, că s'a retras într'o mănăstire, unde prin rugăcuni evlavioase voeste să-și ispășească toate crimele, să imploare darul ceresc asupra fructului crimei și lașității sale, și asupra nefericitei și nevinovatei Georgine.

Fetița născută de Georgina a fost incredințată unei doice, apoi mai târziu dusă într'un internat.

Dl Nestor și dna Veturia o iubiau cu un adeverat amor matern.

Nu mult după aceasta, într'o seară de toamnă, dl Nestor Pădureanu agitat se preumblă pe o cărare din grădina curții.

Cu groază își aruncă privirea spre lacul de la marginea grădinei, și întotdeauna simțea un cutremur adânc în tot corpul.

Fața-i eră galbenă ca a unui mort, eră desfigurată, pare că nu eră omenească.

De multe ori se opriă, și gesticulând cu mâinile, ca și când ar fi voit să ceară grația Proniei cerești, murmură:

— O nefericitul și mișelul de mine! Ce-am făcut!...

La un timp apoi cu groază a părăsit grădina...

Ne aducem aminte, că moș Niculae, după ce a închis ușa cu zăvorul, a murmurat în sine:

— „Momentul a sosit! Încă azi pornesc spre schit“...

Cu pași mari și febrili apoi mesură odaia în lung și lat.

Eră foarte agitat.

Târziu s'a lăsat pe un scaun și și-a răzimat capul pe mâna stângă și medită.

— Într'o zi — începî el de-odată, cu bruscetă — dl Nestor me strigă la el în odaie. Eră trist. Nici odată nu l-am văzut atât de mult muncit de gânduri... Mi-a oferit un scaun, apoi a zis:

„Niculae, de un timp am o presimțire sinistră... Pare că văd moartea, o moarte scurtă, o moarte grozavă, care cu pași mari se apropie de mine ca să-mi repună zilele“...

Acî dl Nestor s'a oprit, căci un suspin dureros l-a înăbușit. Am voit să fac o observațiune, dar am întâlnit privirea lui rugătoare, eare zicea să nu-l conturb, și am tăcut.

„Presimțirea mea — continuă dl Nestor — nu me înșală, sunt sigur că nu peste mult voi sta înaintea judecării Dumnezești. Și atunci va trebui să dau seamă de faptele, de crimele mele... Da, de crimele mele!... Cu fruntea senină aș sta înaintea judecării de pe urmă, dar ah, o crimă, care va dictă, va aduce nenorocirea mai multora, și care va da naștere și altor crime...“

(Va urmă.)

Alex. Țințariu.

Despre căderea, perderea părului și despre pleșuvire.

O cantitate anumită de păr ne cade zi de zi din cap. Pân' ce cantitatea aceasta rămâne între marginile ei fiziologice, are să fie considerată normală. Fiecare fir de păr ajungând marginea vieții sale, pică afară, fiind înlocuit prin altul nou. Procesul acesta e un proces fiziologic normal. Cine își ia osteneala să numere din când în când cel puțin trei zile una după alta firele de păr picate, acela va putea constată, că oare cantitatea căzută rămâne una și aceeași sau se sporește. Lungimea părului picat încă e de mare însemnătate pentru vre-o boală de păr în stadiul ei de începere. Specialistul renumit pentru boalele de păr dr. Pincus, a constatat pe baza unor numărări și asemănări de tot obositoare, cumcă din firele de păr căzute (între împrejurări normale) din capul unei femei mai mult decât a patra parte a acestora nu-i iertat să fie mai scurte de 15¹/₂ cm.

La începutul vre-unei boale de păr, firul de păr devine mai scurt; mai apoi scade și grosimea și densitatea lui.

Cauzele căderii părului sunt foarte diferite. Erezirea încă joacă un rol însemnat în privința aceasta. Sunt familii, cari în mai multe generații se bucură de un păr frumos, bogat și des; sunt apoi și familii de acelea, membrii cărora au păr rar și slab. Anumite boale precum sunt: frigurile de nervi, bubele, boalele femeilor după naștere, au în urma lor căderea părului; părul acesta va fi înse cu timpul înlocuit cu altul nou. După multe boale cronice încă pică părul. Astfel de boale sunt: diferite boale cronice de piele, boale grave de nervi, mai vătos înse îmbolnăvirile locale ale stratului părului. Căderea părului în bătrânețe are să fie considerată drept un proces fiziologic. Sunt înse și oameni bătrâni cu păr frumos și des.

E un fapt pe cât se poate numai de bătător la ochi, că perderea părului și deci și pleșuvia o putem observă — așa zicând — numai la bărbați; pe când la femei numai în cazuri de tot rare.

Cari sunt cauzele fenomenului acestuia, căci doară condițiunile și prescripțiile, — de cari să ne ținem, pentru ca să avem întotdeauna un păr frumos și sănătos — sunt atât pentru bărbați, cât și pentru femei, tot aceleași.

Cauzele culese din diferitele observări făcute în direcția aceasta sunt următoarele:

I. Pălăriile bărbaților sunt de tot neigienice, căci formând ele un acoperământ ermetic, opresc ca să ajungă la stratul părului aer și lumină într'o cantitate corespunzătoare. Dunga tare a pălăriei, în urma presiunii exercitate asupra pielii, împiedică circulația regulată a sângelui. Sub pălăriile de acuma neputând sudoarea părului evaporă — se adună într'o cantitate prea mare, prin ce apoi exerciază o influință stricăcioasă asupra stratului părului.

II. Sunt boale de păr cauzate prin infecție, în urma cărora ne cade părul. Agenții patologici ai boalelor acestora sunt așa numiții microcobi, niște ființe mici microscopice, cari pot fi transpuși de pe un cap bolnav pe altul sănătos, precum o vedem asta întâmplându-se zi de zi în barbierii prin recvizitele folosite de ei și cari ei nici odată nu le desinfectiază destul de bine. O singură perie inficiată

poate să provoace la alții o sută de înși boale de păr, înmulțindu-se apoi acestea tot așa mai departe și mai departe.

III. Diferitele ocupațiuni încă joacă un rol însemnat în privința căderii și pierderii părului. În părul industriașului se așează zi de zi o cantitate destul de mare de prav și murdărie, cari apoi astupând porii pielii capului împiedică astfel evaporarea. Birocratul lucrând lângă o lampă de petrol sau de gaz, își espune în chipul acesta capul căldurei esite din flacăra acestora. Capul i se încălzește, picioarele i se recese: sângele se adună în cap și cauzează astfel anomalii de oxidație, cari la rândul lor încă sunt urmate de căderea părului.

IV. E un fapt cunoscut, că grija multă, tristețea și frica mare și alte multe afecțiuni psihice încă își validează influința lor asupra părului. Cu atât mai puțin e înse sigur, cumcă munca spirituală multă ar favoriza căderea părului, căci pleșuvi aflăm între oamenii cu cele mai diferite ocupațiuni și nu numai între șirele învățaților. Despre oamenii tineri pleșuvi se zice de regulă, că aceștia tocmai în urma vieții lor desfrânate au devenit înainte de timp pleșuvi. Părerea aceasta e greșită, căci sunt mulți bărbați, cari de și excedează în Bacho și Venere, totuș au păr frumos și des și iar alții, cari de și duc o viață solidă — totuș capătă de cu vreme o frunte așa numită cugetătoare. Nu-i vorbă, dacă ne cade părul și fruntea, câștigă un aspect mai măreț, mai impunător, de și numirea de frunte cugetătoare nu e tocmai întotdeauna justificată, căci mulți dintre purtătorii astorfel de frunți nu sunt chiar și erudiți.

V. O boală de nervi foarte mult răspândită în ziua d'azi — neurastenia — încă ne predispuce spre căderea părului, tot asemenea și anumite otrăvi medicamentoase, cari le introducem în organismul nostru mai vârtos prin folosirea inunziilor de hydrargirin (Schmierkur). Alcoolul încă e pe cât se poate numai de stricacios pentru păr. E un lucru cunoscut că bețivii devin de regulă înainte de timp sau pleșuvi sau că le pică părul într'o cantitate mare. Otrăvirea organismului cu cositor — precum se 'ntâmplă aceasta la culegătorii de litere — încă cauzează căderea părului. Scrofulosa și tuberculoza încă sunt împreunate cu căderea părului.

La ce rezultate ne putem deci aștepta, când e vorba de îmbunătățirea, vindecarea stărilor acestora bolnăvicioase ?

Înainte de toate trebuie să limpezim întrebarea, că până ce sunt încă papilele — producătoarele părului — intacte, sănetoase, pot fi oare încercările noastre de vindecare urmate de succes ? Îndată ce sunt papilele nimicite și deci și-au și pierdut puterea lor vitală și productivă, ori și ce fel de medicație e zădarnică și fără succes și numai cei mai mari șarlatani pot promite în cazuri de acestea vre-o îmbunătățire.

Pleșuvia bătrâneții e necurabilă, pentru că papilele părului nu mai pot funcționa. Cu cât e omul mai tiner și cu cât e pierderea părului mai proaspătă, cu atât mai sigur ne putem aștepta la recăștigarea părului. Dacă pielea capului pleșuivilor e palidă, nesimțitoare și frecând-o nu se roșește, atunci numai cu greu ajută vre-o medicație, căci în aceste cazuri putem cu drept presupune, că 'n urma procederii lipsicioase cu sânge a stratului părului și papilele părului și-au pierdut puterea lor productivă.

Dacă ne cade părul numai în anumite locuri și numai din când în când, atunci prospectele în privința creșterii noue a părului, sunt mult promițtoare. Speranțe ferme putem legă de recăștigarea părului în acele cazuri, când indivizi tineri în urma vre-unei boale interne grave, își perd părul. Acestora le crește părul chiar și după luni de zile. Pleșuvia erezită încă e de tot crâncenă; n'o putem repara cu nici un fel de medicație. Părul căzut după unele boale crește de nou după vindecarea radicală a acestora. În locul părului căzut în urma diferitelor exantheme ale pielii capului, crește pe locurile aficiate un păr fin și scurt. Ranele de arsură și alte rane (de lovitură) nu se acopăr nici odată iarăș cu păr.

O cauză deasă a căderii și pierderii părului e tractarea rea a lui la periat și peptenat. Cei mai mulți, când își peria resp. peptenă părul, prin folosirea peptenelor și periilor rele își smulg și rup firele de păr, le sucesc, le trag prea tare. Astfel n'are să ne prindă mirarea, dacă un astfel de păr maltrat cadde înainte de timp. Bunătatea, trăinicia și esteriorul părului depind numai și numai de la îngrijirea bună a lui, precum o vedem aceasta și la alte părți ale corpului nostru. Peptene netede și curate; perii curate și nu prea aspre: spălarea regulată a capului: unsoare de cap bună și curată; tractarea fină a părului la frizat — folosirea și aplicarea tuturor acestora formează condițiunile principale pentru promovarea creșterii părului și pentru desvoltarea frumșetii lui.

Coriolan Nedeleu.

Doine populare.

Din comitatul Bihor.

Frunză verde ș-o bălea,
Dragu-mi mănca viața,
Măndruțică pup de criu,
Spune-mi seara când să vin ?
Să vin seara mai de vreme,
Când dușmanii stau pe lemne,
Sau să vin mai amănat,
Când dușmanii s'or culcat.
— Vino bade când gândesc,
Nu-așteptă să te doresc,
Vino bade când i vrea,
Vino-mi sărută gura,
Sărută-mi buzele moi,
Să ne iubim amândoi,
Să ne iubim cât om vrea,
Să mire toată lumea.

Nană a dracului să fii,
Când me 'nvățași a iubi,
Că eu n'am fost de iubit,
Numa tu m'ai celuit.
Tot cu mere și cu pere,
Și cu buze subțirele,
Tot cu mere și cu nuci,
Și cu buze d'ale dulci.

Spune bade ce ți-i gându,
De ți-i fața ca pământu;
Spune-mi bade ce gândești,
De la față 'ngălbinești ?
Ori te-o 'nfruntat oare cine,
Să nu mai vorbești cu mine,
Vorbeste că nu-i rușine,
Că cin s'a iubit cu mine,
N'a fost încă de rușine.

Nicolau Firu
invătător.

SALON.

Întru memoria lui G. Barițiu.

Discurs pronunțat de dl dr. At. M. Marienescu, în numele Academiei Române, la sfințirea monumentului de la mormântul lui George Barițiu, în Sibliu la 23 aprilie v. (6 maiu n.) an. c.

Nu așteptați ca eu să țin o cuvântare funebrală, pentru că de aceste s'au ținut la înmormântarea lui. Nu așteptați ca eu să descriu biografia lui, pentru că aceasta s'a publicat!

Eu vreau numai să vorbesc ceva *întru memoria* lui, și anume, despre epoca ce a fost înainte de el și în care s'au început luptele naționale, căci altcum nu pricepem, că ce muncă grea a avut el pentru deșteptarea națională. Eu vreau să vorbesc ceva despre cariera, activitatea și rezultatul activității sale, așa precum eu le-am cuprins cu mintea și le-am simțit cu inima.

Pentru aceste, induișat azi, permiteți curs liber ideilor și simțemintelor mele, când vorbesc întru memoria acestui Român adevărat.

...Și Dzeu a trimis pe Fiul seu în lume, ca să îndrepte inima și sufletul omului și să le facă bune, iar spiritul lui să-l scoată din întunec. Și pentru mântuirea popoarelor, Fiul lui Dzeu a dat învățătura de frunte: „Iubește pe aproapele, ca însuș pe tine!“

Și Doamne! Oamenii, popoarele și-au mărturisit din gură, că ascultă învățătura ta, că sunt creștinii tei, dar în inima și sufletul lor nu au primit pe Dzeu, căci nu au avut iubire cătră de-aproapele lor, ei în numele credinței tale, Românilor le-au denegat toate cele bune din viața aceasta. Li-au oprit dezvoltarea minții, cultura inimei și adese-ori i-au respins și de la altarele ce le-au ridicat pentru adorarea ta și ca să-ți sacrifice, numai pentru că Români îi erau creștini în felul lor.

Strămoșii erau oboșiți de persecutări, osteniți de nedreptăți, amărâți și necăjiți. Ei vedeau numai o noapte întunecoasă pentru spiritul lor, și în noaptea aceasta de veacuri au adormit în somnul de letargie. Și acesta eră efectul de mai mulți secolii al creștinătății nepricepute, efectul neculturii popoarelor.

...Și ai visat, Barițiu! că umbre gigantice s'au sculat din mormânturi de 2000 de ani, umbre de strămoși mari, și ele cutrierau prin văi și prin munți și ele se văitau pentru soarta strănepoților, dar nu vedeau decât lacrimile pădurilor și nu auziau decât suspinele munților, cari ca niște echouri înfiorătoare se isbiau de la resărit spre apus, de la Carpați la Apenini și de la pământ la cer. Numai aceste echouri mai simțiau milă și jale de Români.

Ce vis grozav ai avut Barițiu! Mi-ai spus, că în spaimă te-ai trezit din el, și te-ai cutremurat.

Aceasta eră epoca în care s'a născut Barițiu, venit în lume ca trimis de prevedința divină, ca să trezească pe Români din somnul de letargie și să-i ducă la deșteptarea națională.

George Barițiu s'a născut în 12/24 maiu 1812.

E destul ca să spun, că în Blaj a absolvat teologia. El s'a pregătit dar ca să fie preot lui Christos, să îndrepte inima omului, să-l învețe a iubi pe de-aproapele și să-i pregătească sufletul pentru lumea viitoare.

Dar când eră să plece în viața practică, în toată făptura lui s'a luptat creștinătatea cu naționalitatea, și a învins naționalitatea.

Eh! ție Barițiu nu ți-a trebuit visul unui preot de frunte, să ajungi la demnități mari bisericesti, să fii îmbrăcat în mătăsuri și să șezi la mese întinse, cu făclii aprinse.

Dzeu a dispus cu tine și ți-a dat chiemare și misiune pentru o carieră și mai măreață. O carieră a bărbaților mari pentru redeşeptarea unui popor, a poporului român.

Tu ai simțit și priceput chiemarea și misiunea ce ți-s'a dat în epoca cea mai tristă a poporului român. Că ai să deștepti pe Român, să-l înveți a iubi unul pe altul, să-i pregătești spiritul, ca să ajungă la învierea națională, căci aceasta e destinațiunea lui, aceasta îi va aduce viitor mai bun și fericirea în această lume.

Tu, dăruit de Dzeu cu minte ageră, inzestrat cu talente, înavuțit cu cunoștințe multe, pentru ca spiritul teu să poată lumina lumea română, în 1835 te-ai făcut învățător în Brașov și te-ai pus la lucru, la muncă.

Dar pentru inima și spiritul teu acest teren de învățător în Brașov ți-a fost prea îngust. Ție, carele ai lucrat fără de odihnă, și pentru lucru nici odată n'ai avut timp destul. Te-a pregătit, ca să te faci învățător întregului popor român.

Spre acest scop la anul 1838 în Brașov ai înființat „Foaia pentru minte, inimă și literatură“ și apoi „Gazeta Transilvaniei“, ca prin aceste să deștepti poporul. Și pe acesta l-ai învățat iubirea de neam, iubirea de patrie, iubirea de-aproapelui și loialitatea pentru rege, căci numai aceasta iubire ne va vindeca ranele seculare, și va naște speranțele pentru viitor.

Și luceafărul de seară și de zori mai totdeauna te-au văzut la masă cu peana în mână. Peana ai înmoiat-o în inima ta, în simțemintele tale cele nobile omenesti, naționale, patriotice și loiale. Peana ta eră însuflețită de sufletul teu cel curat și condusă de spiritul teu cel ager.

Și „Foaia pentru minte, inimă și literatură“ și „Gazeta Transilvaniei“ se considerară de un far, de un turn luminător național, căci lumina lui trecea și peste vârfurile Carpaților, ca să lumineze tuturor Românilor. Și peste trei ani lumina națională a străbătut în tot Ardealul, și la Criș și la Timiș, a străbătut în Bucovrna, Muntenia și Moldova și a trecut și peste Prut. Eră lumina ce deșteaptă spiritul poporului, și literații din toate părțile cântau: Osana ție Barițiu! Osana ție!

Iată lumina ce apărea ca un simbol divin, care a dat de știre, că se apropie zorile vieții naționale. Lumina zorilor a pătruns și a deșteptat spiritele adormite și a înviat inimile amorțite.

Și ea creștea și splendoarea ei se lăția și se apropia re'nvierea spiritului unui popor.

Dar sufletele cele păcătoase ale oamenilor rei se temeau de lumina farului, pentru că satana cu ai sei totdeauna se bucură de întunecul nopții spirituale a oamenilor.

La 1840 consulul rusesc mijlocește, ca foile din Brașov să nu mai intre în Moldova și Muntenia. Crivețul cel reu și înfiorător a adus nouri la Carpați spre resărit și spre amiază, ca lumina națională din farul cel înalt să nu mai treacă peste vârfului Carpaților.

De altă parte încă s'au arătat bălauri groaznice ca să sufle lumina, și vârcolaci în chip de lupi, ca să o înghită.

Luptele și năcazurile lui Barițiu și ale lui Iacob Mureșan erau nemărginite. Dar a venit o epocă mai blândă și odată s'a auzit glas din cer: „Desul! lumina mea luminează tuturor, și poporul român a ajuns la renvierea sa“.

Și tu, Barițiu! te-ai îngrijit pentru noi, numai de tine te-ai uitat, de tine, sărăcuțul de tine! Dar și prin aceasta te-ai făcut bărbat mare înaintea noastră, căci spiritul înalt se ocupă numai cu chemarea și misiunea sa. Tu nu te-ai născut pentru tine, tu te-ai născut pentru neamul teu.

Munca și lupta, virtutea și onestitatea au fost florile eterne, cari au înfrumșetă fruntea ta măreață, cari ți-au câștigat iubirea și stima unui popor întreg, cari te-au ridicat de bărbatul cel mare al lui. Pentru poporul român ai trăit prea puțin. Aveam încă mare trebuință de bărbăția ta și de spiritul teu, dar te-ai dus, unde ai fost chemat și spiritul teu numai la Dumnezeu a putut reîntoarce, acolo de unde ai venit. Și noi, numai când te-ai dus am simțit și priceput că ce am pierdut.

Și pentru toate aceste în viață, recunoștința ți-a dat numai Academia Română, care te-a ales presidentul ei, și când ai fost de 80 ani ți-a bătut o medalie comemorativă, cu inscripțiunea:

„*Lui George Barițiu, maiu 1812—1892*“.

Dar pentru munca ta de 60 de ani, poporul român întreg, și mai ales Ardealul, încă nu ți-a arătat recunoștința sa! Ei, îți rămân încă mult datori.

Și iată, azi ne-am adunat la mormântul teu; la mormântul acest modest pentru bărbatul mare al poporului român; la sfințirea sacrariului familiar, ce și l-au ridicat ai tei, cari în viață cu atâta fală te-au numit: *tată*, cu atâta mândrie te-au numit: *moșule*, iară după moartea ta cu pietate se roagă lui Dumnezeu pentru tine și azi. Toți stau aici cu inimile înfrânt!

Dar durerea lor, e durerea tuturor Românilor!

Și Barițiu! Caută împrejurul teu! Iată aici domnul Iosif Sterca Șuluțiu, vicepreședintele și membrii Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, s'au înfățișat cu toții, aceia, cari în viață te-au iubit și stimat, ca pe președintele Asociațiunii, fiind podoaba rară a ei, ca pe bărbatul cel mare al poporului teu! S'au înfățișat ca și aici la mormântul teu să-ți aducă ovațiunile, omagiile și reverințele ce le-ai binemeritat, și inimei tale să-ți împărtășească durerea învățăceilor tei credincioși și adese-ori ortacilor de muncă pentru deșteptarea și reinvierea națională.

Iară pentru scopurile și idealurile tale să te mângâie și să te asigure, că toți sunt cuprinși de spiritul teu, sunt mișcați de simțemintele tale, ce le-au produs iubirea ta de neam, de patrie și de aproapele; și cu toții se legătuiesc de nou, că totdeauna vor lucra pentru fericirea acelora, ca să mai implinească aceea, ce ai lăsat încă negată!

Asociațiunea în semnul iubirii și stimei și după

moartea ta, depune pe mormântul teu cununa aceasta de flori frumoase cu inscripțiunea: „*Asociațiunea, binemeritatului president George Barițiu*“.

Dar Barițiu! Mai uită-te în prejur! Din poporul teu s'au adunat mici și mari, tineri, bărbați și bătrâni; fete și mame, matroane române, preoți și învățători, teologi și preparanzi, dsoara Elena Petrașcu, directoarea școlii civile de fete cu învățăcelele, pentru a căror școală în viața ta mult te-ai îngrijit. Dna Maria Cosma presidentă și comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu, înființătoarea unei școlii de fetițe, cari, cu toții și cu toatele au grăbit aici, ca să-ți mulțamească pentru munca grea de o viață întreagă, și din inimile lor să-ți spună, că în ele simt recunoștința națională!

Și iată a venit aici și Înaltpreasfinția Sa, Domnul arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu, vechiul teu amic, marele păstor al nostru, a venit ca să înalte festivitatea și solemnitatea parastasului teu, a venit ca serbătoarei noastre naționale să-i dea splendoare.

Dar ascultă, ascultă încă Barițiu! O știre de peste Carpați! „*Academia Română*“ nici pentru ziua de astăzi nu și-a uitat de tine! Vezi aici pe Grigorie George Tocilescu și pe Atanasie Marienescu, colegii tei, frații tei, cari neîncetat te iubesc și te stimează. Ei sunt trimiși la tine ca solii „*Academiei Române*“, ca în numele ei să te glorifice și să te feliciteze de „*Nemuritor!*“ Și iată aici o cunună de laur ce ți-a destinat-o „*Academia Română*“, cu inscripțiunea: „*Academia Română, nemuritorului George Barițiu!*“

Cred că modestia ta nemărginită, nu a dorit-o, dar după dorința „*Academiei Române*“, — primește-o!

Da, în inima și sufletul Românilor, în istoria și literatura lor, tu te-ai făcut pe tine nemuritor! Din cei puțini aleși, puțini ca tine!

Acuma iartă-ne că te-am neliniștit și ți-am conturbat visul!

Dormi iarăși în pace și visează, visează de fericirea Românilor, pentru ea și noi, tot de ea visăm!

Visează, și așteaptă invierea morților, căci atunci, în poienile înflorite ale Carpaților, în raiul românesc... ne vom mai întâlni!

La mormântul lui Barițiu.

— Sfințirea monumentului. —

Au trecut unsprezece ani de când George Barițiu a încetat din viață. Națiunea, căreia i-a închinat toată palpitarea inimei sale, a uitat să-i ridice la mormânt un monument cât de modest. Flicele, nepoții și nepoatele lui au îndeplinit aceasta datorie. Sfințirea monumentului s'a făcut la St. George anul curent, în Sibiu unde doarme somnul vecinic neadormitul luptător al deșteptării noastre naționale și culturale.

La acest act solemn Academia Română a delegat ca reprezentanți ai ei pe membrii dr. At. M. Marienescu și Gr. G. Tocilescu; Asociațiunea a fost reprezentată prin tot comitetul seu în frunte cu vicepreședintele Iosif Sterca-Șuluțiu.

O impresiune din cele mai bune a făcut preșința În. Pr. SSale Părintelui arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu, care însoțit de Pr. Cuv. Sa ar-

chimandritul-vicar dr. Ilarion Pușcariu și de toți membrii consistoriului, a asistat până la sfârșitul ceremonialului.

Asemene impresiune plăcută a produs și participarea corpului profesoral și a elevilor intitutului teologic-pedagogic gr. or. Andreianu, în frunte cu directorul seminarului dr. Eusebiu Roșca.

A venit și delegația conferenței învățătorilor gr. or. tocmai intruniți la Sibiu sub conducerea dlui asesor consistorial Nicolau Ivan.

Se 'nțelege că de la o astfel de festivitate n'au putut să lipsească nici damele. Reuniunea femeilor române, prin comitetul ei, condus de dna presidentă Maria Cosma n. Roman; internatul de fete al Asociațiunii, sub conducerea dsoarei directoare Elena Petrașcu, dimpreună cu alte dame din societatea română sibiană au venit să dea onorurile marelui bărbat.

Afară de corporațiuni s'au intrunit cu aceasta ocaziune toți fruntașii Românilor din Sibiu și popor mult.

Din partea familiei au fost de față: familiile Bontescu din Hațeg, Popovici tot din Hațeg, Boldea din Turda, Arseniu Vlaicu și soția din Brașov, dr. Aurel Vlad deputat dietal din Orăștie.

Serbarea s'a început în biserica gr. cat. unde a celebrat liturghia protopopul gr. cat. al Sibiului Nicolau Togan, cu asistință de doi preoți. Cântările liturgice le-a esecutat corul tinerimei gr. cat. de la gimnaziul de stat din Sibiu, sub conducerea învățătorului Coman Gligor.

După terminarea liturghiei s'a celebrat un parastaș, la care a cântat prea frumos corul teologilor de la seminariul gr. or. Andreian sub conducerea profesorului de cânt Demetriu Cunțan.

Apoi toți cei de față, în frunte cu În. Pr. Ssa mitropolitul Ioan Mețianu a eșit în cîntirumul bisericeii, la mormântul lui George Barițiu, unde întiu preoții au îndeplinit ceremoniile rituale bisericești de sfințirea monumentului.

Apoi dl dr. At. M. Marienescu a rostit în numele Academiei Române un frumos panegiric compus cu multă simțire și căldură, care a produs cea mai viuă impresiune.

Dsa a depus pe mormânt două cununi: una în numele Academiei, alta în a Asociațiunii, cu inscripțiile indicate în discursul seu.

A treia cunună s'a depus în numele familiei. Însuflețit de cele petrecute în jurul seu, luă cuvântul dl Gr. G. Tocilescu și improvază un discurs foarte elocvent, care a mișcat toate inimile.

Astfel s'a terminat ceremonialul, în mijlocul unei adânci emoțiuni, dându-se onorurile în o armonie care a încălzit sufletul tuturor.

Monumentul e sculptat în formă de obelisc din granit șvedian în relief cu efigia lui Barițiu făcută pe o placă de bronz la Berlin. Are următoarea inscripție: „Lui George Barițiu, 1812—1893, în semn de pietate, ficele, nepoții și nepoatele“.

Cu adâncă venerațiune depunem condeiul și ne închinăm memoriei marelui bărbat.

În veci amintirea lui!

Ori ce veselie vine dintr'o lipsă trecătoare a judecății.

*

Minciuna, lingușirea și prefăcătoria arată în totdeauna un spirit slab și josnic.

Cum trebuie să se poarte corsetul.

Fiind că elegantele noastre nu se pot lipsi de corset, voi da astăzi câteva reguli de modul cum ar trebui purtat corsetul.

Corsetul n'ar trebui să aibă balene decât în spate și în față; numai dacă o persoană e prea grasă, atunci trebuie să mențină și coastele.

Stofa din care se confecționează corsetul, nu trebuie să fie prea tare. Satinul și chiar satinul de ață este preferabil pentru corsete, de oare-ce nu trebuie să facem din corset o armură care să ne jeneze respirația și să ne vatăme organismul.

S'a făcut deja o oare-care îmbunătățire în privința aceasta, așa avem acum unele corsete mici de vară, de tul gree, cari nu pot să ne facă nici un reu.

De asemenea sunt alte corsete, cari se pot lărgi după voință, fiind prevăzute cu niște elastice: acestea sunt destinate femeilor slabe și delicate.

Ar fi bine înse să-l adopteze și persoanele grase, acelea cari vrând să aibă o talie mai subțire, abuzează de întrebuițarea corsetului.

Ori cum ar fi corsetul făcut, este bine să fie scurt.

Corsetele lungi sunt cât se poate de disgratioase, pelângă că vatămă mult mai mult sănătatea ca cele scurte. O femeie care poartă un corset lung n'are acea libertate și grație în mișcări și în mers, ca una care poartă un corset scurt, și care lasă corpul oare-cum liber.

Dacă cineva nu se poate lipsi de corset, să se obișnuiască cel puțin a-l pune numai atunci când ese în lume. Acasă poate să poarte o toaletă drăguță și curată, căci nu corsetul face frumusețea unei femei. Cunosc persoane cari nu poartă corset și sunt totuș foarte drăguțe și foarte plăcute în lume.

Corsetul trebuie să fie în totdeauna cât ee poate de curat.

Un corset murdar, acuză pe stăpâna sa, de o neglijență regretabilă. De aceea e bine ca corsetul să fie purtat sub un cache-corset, și îndată ce începe să se murdărească, să fie trimes la curățat.

Corsetul alb este cel mai frumos dintre toate, indiferent de stofa din care e confecționat.

Corsetele roz, bleu și mov, se murdăresc tot așa de repede ca cele albe, și nu sunt așa de bun gust ca ele. Corsetele gri, au în totdeauna aerul de a fi murdare, chiar când sunt noue, par de un alb murdar.

Corsetul negru este cel mai economic, de oare ce nu se murdărește așa de repede. Și e mai bine să aibă cineva un corset negru, decât unul alb învechit.

LITERATURĂ.

Poemul eroic al lui Ștefan-cel-mare. Aflăm din ziarele bucureștene că poetul St. O. Iosif a fost însărcinat de dl ministru al instrucțiunii publice să scrie un poem eroic asupra vieții voevodului Ștefan-cel-mare, pentru serbarea de 400 de ani de la nașterea marelui erou, care se va ținea la 2 și 4 iulie v. an. c.

Discursul de recepțiune al dlui Ioan Bianu, ținut în sesiunea generală trecută a Academiei Române, a apărut în o broșură editată de Academie.

Lucrarea întregă este un curs sistematic din istoria literaturii românești, scris cu competența omului de specialitate care și-a dedicat toată viața pentru studiul acesta. Titlul discursului, din care noi am publicat într'un numer anterior partea finală și concluziunea, este: „Despre introducerea limbii românești în biserica Românilor, — discurs rostit la 21 martie (3 aprilie) 1904 în ședința solemnă sub președința M. S. Regelui de Ioan Bianu cu răspuns de Dimitrie A. Sturdza secretarul general al Academiei Române“. Este prima lucrare care se publică cu ortografia cea nouă. Prețul 60 bani.

Studii de drept de dl dr. George Plopu. Eminența judecătorească de la tabla regească din Oradea-mare, dl dr. George Plopu a ținut începând încă de an o serie de conferințe literare-științifice în Reuniunea juridică a judecătorilor și avocaților de aici. Subiectul lucrării sale este filosofia dreptului și aprecierea-i critică, pe care în mai multe ședințe a prezentat-o cu un aparat științific atât de nalt, că studiul dsale cu drept cuvânt ocupă un loc de frunte în literatura juridică a țării. Cu bucurie luăm act de acest succes al unui judecător român și — felicitându-l — dorim ca lucrarea sa, care a început să se publice în limba maghiară, în care s'a cetit, (A jog filosofiája s annak kritikai méltatása,) să apară și în românește. Literatura noastră juridică e foarte săracă. Avem ce-i dreptul, foarte mulți avocați, ba și câțiva judecători; dar cu literatura juridică nimeni nu se ocupă. Avocații noștri se mulțumesc să câștige procesul și să-și facă parale; judecătorii noștri sunt buni bucurosi dacă își pot împlini orele de oficiu. Atâta tot.

Despre originea și combaterea tuberculozei. Sub acest titlu dl profesor dr. V. Babeș, membru al Academiei Române, a făcut în ședința de la 6 februarie an. c. a acestei instituțiuni, o comunicare importantă, care acuma a apărut și în ediție separată. Prima întrebare ce-și pune autorul este epoca în care omul devine tuberculos. Și răspunde că tuberculoza ereditară e foarte rară la om și că chiar copiii mamei de 3 luni sunt foarte de rare ori tuberculoși. Cu toate că nu poate admite, că tuberculoza s'ar căpătă numai în copilărie, totuși este sigur că sunt mulți copii tuberculoși și mulți oameni devin ofticoși prin propagarea tuberculozei lor ascunse datând din copilărie. Astfel trebuie ferit în prima linie copilul în potriua infecțiunii, dar nu atâta prin evitarea laptelui de vacă, cât prin depărtarea microbilor de origine umană de la mama sau doica tuberculoasă, de la familia tuberculoasă. În cursul lucrării sale, ilustrul autor întreține o erudită polemică cu Behring din Berlin, pe care îl combate cu argumente scoase din cercetările sale științifice. Prețul 20 bani.

Terminologia financiară română. Secțiunea economică a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, în ședința sa din 23 aprilie n., sub presiunea dlui Part. Cosma, s'a ocupat, la propunerea dlui dr. Cornel Diaconovich, de stabilirea terminologiei financiare române și a luat angajamentul de a publică un dicționar special. Cu adunarea materialului s'au încredințat membrii corespondenți: dr. N. Vecerdea pentru partea administrativă și juridică, iar dl Nic. Petra-Petrescu pentru partea tehnică și contabilitate. Cu redactarea materialului pentru tipar s'a însărcinat dl dr. Cornel Diaconovich.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Turneul artistic al dnei Elena Theodorini. Renumita cântăreață din România, dna Elena Theodorini, care a avut mari succese pe mai multe scene din Europa, a dat de curând un concert în Lugoj; de acolo va merge la Brașov, unde asemenea va da un concert marți la 4/17 l. c. Artista este însoțită de tenoristul liric Michel Dhanti, un elev al dsale.

„Meșterul Manole“ pe scena din Hanovera. La teatrul din Hanovera s'a reprezentat în limba germană „Meșterul Manole“ dramă de Carmen Sylva. Au asistat la reprezentație prințul și princessa de Schaumburg Lippe, dl Alex. Beldiman ministrul României la Berlin și un public ales. Costumele românești lucrute în mare parte de M. S. regina, erau strălucite și minunate prin contrastul colorilor. Artiștii au fost mult aplaudați. Trupa germană, care a jucat drama românească, va purta de aci înainte numele de „Carmen Sylva“ și va reprezenta drama „Meșterul Manole“ pe scena teatrelor principale din Germania.

Concert și teatru în Oarda-de-jos. La 1 maiu n. s'a dat în Oarda-de-jos un concert de cântări și declamațiuni după care s'a jucat „Florin și Florica“ comedie într'un act de V. Alecsandri. După teatru a început dansul.

Reprezentare teatrală în Recița. Reuniunea de cântări din Boeșa-montană a anunțat că în 8 maiu va face excursiune la Recița și va reprezenta acolo opereta „Baba Hârca“.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. George Adam avocat în Timișoara și dsoara *Alexandrina Ardelean* din Pesac se vor cunună la 15 maiu n. în biserica gr. or. română din Pesac, comitatul Torontal.

Consistor mitropolitan în Sibiu. Marți la 27 aprilie v. (10 maiu n.) s'a deschis la Sibiu ședințele consistorului mitropolit, sub presiunea În. Pr. SSale arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu, participând Pr. SS. Lor episcopii Nicolae Popea, I. I. Pap și ceilalți membri ai consistorului.

Suveranul României pe Dunăre. Regele și regina României, principele și principesa de România cu copiii și suita lor au plecat luni seara din București la Turnu-Severin, unde au sosit marți dimineața. Acolo au imbarcat pe vapoare și au făcut o mică vizită la Orșova și trecând până la strimtoarea Cazan s'au întors la T. Severin, unde au petrecut noaptea pe vapor. În zilele următoare, până sâmbătă seara, au plecat pe Dunăre în jos, oprindu-se la Calafat, Bistrița, Corabia, Turnu-Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Cerna-vodă, Hirșova, Galați și Isaccea. Duminecă vor sosi la Tulcea, unde vor asista la inaugurarea monumentului comemorativ al anectării Dobrogei. În aceeași zi se vor duce până la Sulina. Luni se vor întoarce la Galați și de acolo cu trenul acasă.

Moartea romanțierului Jókai. Săptămâna trecută a încetat din viață renumitul romanțier maghiar Jókai Mór, în Budapesta, în etate de 79 ani. Moartea lui a produs jale profundă în toate cercurile, căci repositul a fost unul din cei mai geniali scriitori, din câți a avut națiunea maghiară. Genul lui de că-

petenie a fost romanul, în care a ramas nentrecut, scoțându-ți subiectele din viața socială, pe care o zugrăvia cu o fantasmă prodigioasă și cu un umor propriu. A scris și povești, câteva sute, precum și piese de teatru. Întreaga lui activitate literară a produs o bibliotecă mare, care îi va conserva numele pentru totdeauna. Din scrierile sale mai mici s'au tradus unele și în românește în foaia noastră. În-mormântarea s'a făcut luni cu mare pompă pe spe-sele statului. S'au ținut cuvântări, în numele guvernului, în al societăților culturale. În fața Teatrului Național cortegiul s'a oprit și directorul a pronunțat un discurs de adio. Doue-spre-zece trăsuri de gală au dus cununile de doliu. Așa s'au dat ultimele onoruri unui om mare.

Au murit: *Anica Vlăduțiu* n. Bochiș, preoteasă în Fizeșul-Gherlei, la 7 mai, în etate de 46 ani; — *Ioan Burdan*, preot în Simtea, comitatul Arad, în etatea de 52 ani.

Călinarul săptămânei.

Dum. Orbulai v. 5 Ev. inv. S; Ev. lit. Ioan c. 9, st. 1—38.

Ziua săpt.	Călinarul vechiu	Călin nou
Duminecă	2 Atanasiu	15 Sofia
Luni	3 M. Tim. Maura	16 Ioan Nep.
Mărti	4 M. Pelagia	17 Pascal
Mercuri	5 M. Irina	18 Pelix
Joi	6 (†) <i>Inălt. dlui</i>	19 Celestin
Vineri	7 *Amint S. Ion.	20 Bernard
Sămbătă	8 (†) A. E. Ioan teol.	21 Ladislav

Proprietar, redactor responsabil și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 14/296b).

BUMBERA IMRE

croitor civil și preotesc

Oradea-mare, noul Bazar,
de cătră teatru.

Am onoare a face cunoscut onorab. public și Rds. preoțimi, că am în magazin stofele cele mai noue și de calitate cea mai bună, din cari gătesc haine de croiul cel mai modern și mai elegant.

În deosebi atrag atențiunea Rds. preoțimii asupra stofelor pe cari le țin numai pentru Rds. preoțime. Gătesc reverenți, cimade și tot felul de vestminte preoțești atât pentru preoții gr. cat. cât și pentru cei greco-orientali.

Cerând sprijinul Rds. preoțimii, accentuez că principiul meu este: lucrul bun și prețul moderat, de la care nici odată nu mă voi abate.

Recomandându-mă on. public, rog să fiu onorat cu comande cât de multe.

Cu stimă înaltă

Bumbera Imre

(2-10)

croitor civil și preotesc.

! DEOSEBIT NOROC LA TÖRÖK!

Neîntrecut

este norocul, care a favorizat Principala noastră colectură. În timp scurt am plătit onorațiilor noștri cumpărători ca câștiguri mai bine de 15 milioane coroane; numai în timpul din urmă

cele mai mari trei câștiguri și anume:

premiile mari de **605.000** coroane 57086
cu nr. **100.000** „ 74366
90.000 „ 109780

și afară de aceste multe alte câștiguri mari.

Deci recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai mari șanse de câștiguri în toată lumea. În a 14 a loterie de clase din

110.000 losuri se sortesc **55.000**

cu câștiguri de bani, în total în enorma sumă de

14 milioane 459.000 coroane

Câștigul principal în cazul cel mai norocos:

1.000.000 coroane.

Special un premiu cu 600.000, un câștig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 30 à 10.000 și încă multe altele; la câștig 55.000 câștiguri și premii în valoare de 14.459.000 coroane.

Prețul losului original pentru clasa I face conform planului:

Pentru o optime ($\frac{1}{8}$) fl. — 75 sau coroane 1.50
„ „ pătrime ($\frac{1}{4}$) „ 1.50 „ „ 3.—
„ „ jumătate ($\frac{1}{2}$) „ 3.— „ „ 6.—
„ un întreg ($\frac{1}{1}$) „ 6.— „ „ 12.—

și se trimite pe lângă rambursă sau achitarea înainte a prețului. Planuri oficiale gratuit. Comandă pentru losuri originale rugăm a trimite până în

17 maiu an. c.

cu încredere și direct la adresa noastră, căci tragerea clasei I se va face la 17 și 18 maiu.

A. Török & Co.

Cea mai mare vânzare în detalii din Ungaria pentru loterie de clase. **Budapesta.** Secțiunile loteriei de clase ale colecturii noastre principale sunt: Centrala: **Theresienring 46/a.** 1. Sucursală: **Waltznering 4.** 2. Sucursală: **Museumring 11.** 3. Sucursală: **Elisabethring 54.**

Dlul **Török & Co.,** Budapesta. (5-5)

Scrisoare de comandă (de tăiat)

Ve rog să-mi trimiteți _____ los original clasa I a loteriei ung. reg. priv. de clase, împreună cu un plan oficial. Suma în coroane _____ (a se încasa prin rambursă) Rog a șterge ce nu convine. (urmează cu mandat postal)

Adresa precisă _____